

Навчання професійної лексики англійської мови на принципах історизму методами лінгвістичного аналізу

Добровольська Оксана Ярославівна¹, Волощук Аліна Володимирівна²,
Пилип Роман Іванович³

Опубліковано	Секція	УДК
30.01.2026	Освіта/Педагогіка	378.147:811.111'276.6: 005.336.3

DOI: <https://doi.org/10.5281/zenodo.18450642>

Анотація. Постановка проблеми дослідження. Питання технології навчання лексики на заняттях з англійської мови за професійним спрямуванням ще не набуло достатнього вивчення в сучасній методиці викладання англійської мови майбутнім фахівцям у сфері культури та мистецтва. Дослідження присвячене питанню поєднання традиційних та інноваційних технологій навчання лексики на заняттях з англійської мови за професійним спрямуванням, зокрема в лінгвістичній підготовці майбутніх фахівців у сфері культури та мистецтва з акцентом на їх мотивацію як на вирішальний фактор успішності навчання.

Мета дослідження – схарактеризувати методику навчання професійної лексики англійської мови у студентів в Закарпатській академії мистецтв (ОПП «Образотворче мистецтво», «Реставрація творів мистецтва», «Декоративно-прикладне мистецтво», «Графічний дизайн» і «Дизайн середовища») з використанням сучасних технологій та проаналізувати результати її апробації у контексті формування актуальної внутрішньої мотивації та мовленнєвої активності. **Об'єктом** дослідження є процес навчання лексики англійської мови за професійним спрямуванням. **Предметом** дослідження є взаємозв'язок сучасних технологій у методиці навчання професійної лексики і розвитку внутрішньої мотивації студентів. **Матеріалом дослідження** є практичний досвід викладання англійської мови за професійним спрямуванням в Закарпатській академії мистецтв. **Методи дослідження.** У дослідженні застосовано комплекс загальнонаукових та спеціальних методів: аналіз, синтез, узагальнення психолого-педагогічної та методичної літератури, моделювання навчального процесу, спостереження, тестування, аналіз результатів навчальних досягнень. У межах

¹ доктор філологічних наук, професор,
кафедра культури і соціально-гуманітарних дисциплін,
Закарпатська академія мистецтв, м. Ужгород, Україна
<https://orcid.org/0000-0001-7412-2244>

² кандидат педагогічних наук, доцент,
завідувач кафедри культури та соціально-гуманітарних дисциплін
Закарпатської академії мистецтв, м. Ужгород, Україна
<https://orcid.org/0000-0002-5505-8774>

³ кандидат мистецтвознавства,
доцент, завідувач кафедри декоративно-прикладного мистецтва,
Закарпатська академія мистецтв (м. Ужгород, Україна),
<https://orcid.org/0009-0008-7764-0758>

дослідження здійснено апробацію методики навчання професійної лексики, що передбачала її впровадження в освітній процес та спостереження за результатами засвоєння лексичного матеріалу студентами, що навчаються за ОПП «Образотворче мистецтво», «Реставрація творів мистецтва», «Декоративно-прикладне мистецтво», «Графічний дизайн» і «Дизайн середовища». **Апробація** методики викладання професійної лексики на засадах принципу історизму відбувалася на базі Закарпатської академії мистецтв, де методика була органічно інтегрована у зміст занять з англійської мови за професійним спрямуванням. **Висновки.** Запропонована методика навчання професійної лексики на засадах принципів історизму з використанням методів комплексного лінгвістичного аналізу, яка поєднує цифрові платформи та ситуативні завдання, довела свою дієвість під час апробації у навчальному процесі. Результати апробації засвідчили зростання зацікавленості студентів у професійному володінні англійською мовою.

Ключові слова: викладання англійської мови за професійним спрямуванням, інноваційні технології навчання, комплексний лінгвістичний аналіз, принцип історизму.

Teaching professional English vocabulary based on the principles of historicism using linguistic analysis methods

Abstract. Statement of the research problem. The issue of vocabulary teaching technology in English classes for professional purposes has not yet been sufficiently studied in the modern methodology of teaching English to future specialists in the field of culture and art. The study is devoted to the issue of combining traditional and innovative vocabulary teaching technologies in English classes for professional purposes, in particular in the linguistic training of future specialists in the field of culture and art with an emphasis on their motivation as a decisive factor in the success of learning. **The aim of the study** is to characterize the methodology for teaching professional English vocabulary to students at the Transcarpathian Academy of Arts (OPP "Fine Arts", "Restoration of Works of Art", "Decorative and Applied Arts", "Graphic Design" and "Environmental Design") using modern technologies and to analyse the results of its testing in the context of the formation of relevant internal motivation and speech activity. **The object of the study** is the process of teaching English vocabulary for professional purposes. **The subject of the study** is the relationship between modern technologies in the methodology of teaching professional vocabulary and the development of students' internal motivation. **The material of the study** is the practical experience of teaching English in a professional direction at the Transcarpathian Academy of Arts. **Research methods.** The study used a complex of general scientific and special methods: analysis, synthesis, generalization of psychological, pedagogical and methodological literature, modelling of the educational process, observation, testing, analysis of the results of educational achievements. Within the framework of the study, the methodology of teaching professional vocabulary was tested, which provided for its implementation in the educational process and observation of the results of assimilation of lexical material by students studying in the OPP "Fine Arts", "Restoration of Works of Art", "Decorative and Applied Arts", "Graphic Design" and "Environmental Design". The testing of the methodology for teaching professional vocabulary based on the principle of historicism took place at the Transcarpathian Academy of Arts, where the methodology was organically integrated into the content of English classes for professional purposes. **Conclusions.** The proposed methodology for teaching professional vocabulary based on the principles of historicism using methods of complex linguistic analysis, which combines digital platforms and situational tasks, proved its effectiveness during testing in the educational process. The testing results showed an increase in students' interest in professional English proficiency.

Keywords: teaching English for professional purposes, innovative teaching technologies, comprehensive linguistic analysis, principle of historicism.

Вступ

Постановка проблеми дослідження. У сучасних умовах глобалізації та динамічного розвитку міжкультурної комунікації особливе значення набуває якісна підготовка фахівців у сфері культури та мистецтва. Застосування новітніх технологій навчання іноземної мови за професійним спрямуванням дозволяє активізувати засвоєння фахової лексики. Це, у свою чергу, сприяє формуванню готовності студентів до професійної діяльності в умовах міжнародної конкуренції та культурного різноманіття. Дослідження інноваційних технологій навчання професійної лексики є на часі та відповідає сучасним викликам підготовки висококваліфікованих фахівців у сфері культури та мистецтва. Питання технології навчання лексики на заняттях з англійської мови за професійним спрямуванням ще не набуло достатнього вивчення в сучасній методиці викладання англійської мови майбутнім фахівцям у сфері культури та мистецтва.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Більшість провідних вітчизняних та іноземних дослідників наполягає на необхідності використання сучасних технологій активних та інтерактивних методів навчання у навчальному процесі. Серед науковців не існує однастайності у класифікації, адже на сьогодні термін «інновація» має понад 50 різних визначень.

Дроздова В. В., Рудніцька К. В., Росквас І.А. [1] наголошують, що інноваційний підхід до навчання є орієнтованим на динамічні зміни в навколишньому середовищі та базується на оригінальних методиках розвитку різних форм мислення, творчих здібностей і високих соціально-адаптаційних можливостей особистості.

Когут Т. [2] зазначає, що інноваційні технології викладання іноземних мов охоплюють інтерактивні методи, які сприяють розвитку діалогу, полілогу, навичок самооцінювання та зацікавленості у навчанні, а також використання комп'ютерних і мультимедійних засобів для контролю знань і доступу до навчальних матеріалів; інтерактивне навчання моделює життєві ситуації, залучає рольові ігри та активну взаємодію студентів, що сприяє вирішенню дидактичних завдань у груповій формі.

Значущість цифрових технологій у викладанні іноземних мов відзначає Жила Г. В. [3], оскільки вони сприяють розвитку міжкультурної компетентності, організації спільних проєктів, а також реалізації підходу на основі завдань — навчання стає гнучким і доступним за наявності відповідних ресурсів.

Олейнікова Г. У [4] спостерігає, як у контексті змішаного навчання електронні ресурси ефективно поєднуються з традиційними методами, створюючи цілісну систему завдань.

Дроздова В. В., Козубай І., Кочергіна С. С., Нежива О. Росквас І.А., Рудніцька К. В., Хорошайло О. С. [1; 5; 6; 7] розглядають штучний інтелект та ІКТ як інструменти для індивідуалізації навчання, підвищення ефективності викладання й формування інформаційної культури особистості, зокрема, подають характеристики цифрових інструментів, які використовуються на різних етапах навчання [1; 6].

Також, у фокусі уваги Дроздової В. В. та Рудніцької К. В. [8] є мотивація – ключовий чинник успішного навчання, що охоплює як загальну комунікативну мотивацію, так і ситуативну, яка залежить від умов навчального середовища. Як зазначає Когут Т. [2], професійна мотивація майбутніх фахівців є визначальним фактором у вивченні іноземних мов.

У дослідженні Добровольської О.Я, Опачко М.В., Гуштан [9] наголошується визначальна роль лексики в оволодінні іноземною мовою, адже саме лексика передає безпосередній предмет думки через свою номінативну функцію. Завдання, які ставляться перед оволодінням лексикою, варіюються в залежності від видів мовлення (репродуктивного / рецептивного). Першочергова справа викладача – поживати

заняття шляхом посилення особистісної орієнтації через скерованість комунікативної проблеми безпосередньо до самого студента.

Також, розглядається доцільність використання методів лінгвістичного аналізу для ефективного навчання професійної лексики як чинник підвищення мотивації навчання [10; 11].

Виділення невирішених раніше частин загальної проблеми. Теорія і практика навчання, яке стимулює комунікативну мотивацію і розвиток іншомовної комунікативної компетентності шляхом формування навичок використання лексики в усному та письмовому професійному мовленні в галузі культури та мистецтва, ще не набуло достатнього вивчення в сучасній методиці викладання англійської мови.

Дослідження присвячене питанню поєднання традиційних та інноваційних технологій навчання лексики на заняттях з англійської мови за професійним спрямуванням, зокрема в лінгвістичній підготовці майбутніх фахівців у сфері культури та мистецтва з акцентом на їх мотивацію як на вирішальний фактор успішності навчання.

Формулювання цілей статті (постановка завдання). Мета дослідження – схарактеризувати методику навчання професійної лексики англійської мови у студентів в Закарпатській академії мистецтв (ОПП «Образотворче мистецтво», «Реставрація творів мистецтва», «Декоративно-прикладне мистецтво», «Графічний дизайн» і «Дизайн середовища») з використанням сучасних технологій та проаналізувати результати її апробації у контексті формування актуальної внутрішньої мотивації та мовленнєвої активності. **Об'єктом** дослідження є процес навчання лексики англійської мови за професійним спрямуванням. **Предметом** дослідження є взаємозв'язок сучасних технологій у методиці навчання професійної лексики і розвитку внутрішньої мотивації студентів. **Матеріалом дослідження** є практичний досвід викладання англійської мови за професійним спрямуванням в Закарпатській академії мистецтв. **Методи дослідження.** У дослідженні застосовано комплекс загальнонаукових та спеціальних методів, що забезпечили всебічне вивчення ефективності технологій навчання професійної лексики англійської мови. До теоретичних методів належали аналіз, синтез, узагальнення психолого-педагогічної та методичної літератури, а також моделювання навчального процесу. Серед емпіричних методів використовувалися спостереження, тестування, аналіз результатів навчальних досягнень. У межах дослідження здійснено апробацію методики навчання професійної лексики, що передбачала її впровадження в освітній процес та спостереження за результатами засвоєння лексичного матеріалу студентами, що навчаються за ОПП «Образотворче мистецтво», «Реставрація творів мистецтва», «Декоративно-прикладне мистецтво», «Графічний дизайн» і «Дизайн середовища».

Апробація методики викладання професійної лексики на засадах принципу історизму відбувалася на базі Закарпатської академії мистецтв, де методика була органічно інтегрована у зміст занять з англійської мови за професійним спрямуванням. Зміст апробації включав роботу з автентичними матеріалами та мультимедійними ресурсами. Для оцінювання результатів апробації використовувалися емпіричні методи дослідження (якісні та кількісні): спостереження за активністю студентів, аналіз їх письмових та усних відповідей, результати тестування та анкетування учасників. Позитивна динаміка у вживанні фахової лексики, підвищення інтересу до предмету та покращення комунікативних навичок підтвердили доцільність подальшого використання запропонованих підходів у практиці вищої школи.

Результати

Дослідження ефективності викладання професійної лексики за принципом історизму базується на історичному підході до мовного явища (В. фон Гумбольдт, І.І. Срезневський, А. Шлейхер, Г. Штайнталь, О.А. Потебня, І.А.Бодуен де Куртене та ін.). У сучасній лінгвістиці найзагальніші напрямки розвитку мови отримують тлумачення як її поступове та відносне удосконалення у вигляді тенденцій під впливом діалектичної єдності системно-мовних та позамовних чинників (І.Р. Буніятова [12], Б.М. Задорожний [13], Ю.А. Зацний [14], С.В. Семчинський [15], Добровольська О.Я. [16]).

У сучасному філософському осмисленні розвиток мови, тобто *прогресивна еволюція*, передбачає її збагачення новими лексичними і граматичними елементами, удосконалення її структури з метою кращого забезпечення людських потреб спілкування [15].

Найзагальніший *напрямок розвитку мови* – її поступове й відносне вдосконалення, що охоплює багато “панхронічних” тенденцій до покращення мовної техніки, або мовного механізму, до збереження мовної стабільності, до впорядкування і більшої регулярності структурної організації мовної системи.

Вітчизняне мовознавство визнає потреби комунікації *основним чинником мовної еволюції*; окрім того, завдяки тлумаченню гетерогенності мови та відповідно до трактування мовних змін *причини мовного розвитку* покликані пояснювати загальне спрямування, зміст, масштаби, результати, датування та хід реалізації на різних етапах процесу зміни.

Методологічною основою вітчизняної лінгвістики є визнання мови як *історичної категорії*, а її розвитку – як діалектичної єдності із розвитком суспільства та пристосування до умов спілкування.

Джерелом розвитку мови є подолання її головних внутрішніх суперечностей:

- 1) між формою і змістом;
- 2) між єдністю і варіативністю мови, що проявляється у мінливій мовній ситуації;
- 3) між системою мови та її функціонуванням:
 - а) система зберігає стабільність, регулярність і протистоїть мінливості функціонування;
 - б) варіювання орієнтується на систему, тому варіанти здебільшого відповідають системі та її продуктивним моделям).

Тлумачення *мови як системи* робить необхідним розгляд її як сукупності елементів, що перебувають у відношеннях і зв'язках один з одним, утворюючи певну цілісність, єдність:

- 1) *мовна система* – це ієрархічно організована і певним чином упорядкована цілісність взаємопов'язаних внутрішніх систем і підсистем;
- 2) у системі мови розрізняють *три компоненти*:
 - а) *субстанцію* як матеріальну оболонку одиниць мови,
 - б) *структуру* як мережу їх взаємовідношень і способів організації,
 - в) *функцію* як реалізацію системи у мовленнєвій діяльності, що відображає:
 - ситуативну варіативність
 - стильові відмінності
 - індивідуальні особливості мовлення у різних умовах комунікації.

Мові як системі властиві *цілісність, дискретність, структурність* (тобто упорядкованість), *ієрархічність* (тобто багаторівневність), *існування в мовній системі ядра й периферії, взаємозв'язок із оточенням, наявність певних відношень між елементами і структурами*, взаємодія яких на всіх рівнях забезпечує функціонування мови, *динамічність* (тобто здатність змінюватися внаслідок взаємодії із середовищем, пристосовуватися до умов існування, вибірково реагувати на вплив тих систем, з якими вона пов'язана у процесі

виконання своїх функцій), *самодостатність* (тобто саморегулювання процесами свого існування з метою пристосування до умов свого існування, наприклад вираження нових понять старими або новими засобами, перерозподіл функцій внутрішніх систем для відновлення порушеної внаслідок змін рівноваги), *відкритість* (тобто можливість вилучати зі свого складу окремі елементи і включати нові, причому система охоплює не тільки реалізовані можливості, а й потенційні факти і явища, що не суперечать її структурі, а також поряд із системними – несистемні факти і явища як нереалізовані потенції системи чи наслідок впливу інших систем).

Своєрідні ознаки лексико-семантичної системи: численність елементів; відкритість та семантична мобільність лексем: постійна поява нових одиниць і значень, витіснення застарілих, неактуальних одиниць і значень, зміна продуктивності способів номінації; своєрідність структури, зокрема різні прояви інтенсивності стосунків (омонімії, синонімії, полісемії, гіпонімії (тобто ієрархічної класифікації лексем), антонімії, польової організації у всій сукупності парадигматичних та синтагматичних зв'язків.

Словникова система мови відображає її *прогресивну еволюцію* за рахунок кількісного зростання та якісного оновлення:

- збагачення зростаючою кількістю слів, що позначають нові поняття, водночас із зникненням слів, що позначають застрілі та невживані поняття;
- набуття більшої системності й упорядкованості із розвитком словотвору, антонімічних і синонімічних відношень між його елементами;
- збагачення й ускладнення відношень між лексико-семантичними групами;
- зміни в семантичній структурі слів і в обсязі значення.

Прояви поступального розвитку мови (тобто її ускладнення, а отже – удосконалення) у мовленнєвому колективі у зв'язку із ускладненням структури суспільства, розширенням і урізноманітненням сфер людської діяльності:

- зростаюча функційна варіативність мови
- її функційна стратифікація як відображення більшої спеціалізації
- підвищення ступеня відповідності потребам суспільства

Зовнішня історія входить в *історію мови* у вигляді опису мінливої *мовної ситуації і подій*, які на неї впливають, що підтверджено, наприклад, в описі граматичних явищ у дослідженнях з історичної граматики.

Стосовно до *причин мовної еволюції*, виявлено численні шляхи та способи впливу на неї економічних, політичних і культурно-історичних явищ, але *основною причиною* визнано економіко-політичні зрушення, які видозмінюють контингент носіїв певної мови або діалекту (так званий соціальний субстрат).

Синонімічний ряд назв ремісників, зайнятих обробкою дерева і виготовленням дерев'яних виробів

Фактичний матеріал зібрано на джерельній базі історичних та етимологічних словників англійської мови (17; 18; 19), зокрема, розміщеного на цифровій платформі словника середньоанглійської мови, і розв'язується низка питань стосовно реконструкції мовної еволюції: здійснюється лексико-семантичне групування слів у межах синонімічних рядів; розглядається функційна диференціація та узуальність лексем синонімічних рядів у досліджуваній період мовного розвитку шляхом установлення ролі в їх побутуванні двох складових номінативної функції словесного знаку – функцій класифікації та ідентифікації; вивчається специфіка лексико-семантичного групування в межах функційних різновидів (різновидів узусу) за виконанням функцій класифікації та ідентифікації; лексико-семантичне групування запозичень та основ гібридизмів у межах функційних різновидів здійснюється з метою визначення семантичних сфер іншомовного впливу і специфіки їх узусу; досліджується етимологічний склад синонімічних рядів із встановленням частки питомих, гібридних та запозичених лексем; аналізується етимологічний склад основ гібридних похідних і

запозичень (асимільованих або мотивованих); вивчається диференціація функційних різновидів за етимологічним складом лексем; установлюється кореляція питомого і запозиченого в лексиці синонімічних рядів і в лексичній базі гібридних похідних; здійснюється хронологічна стратифікація перших письмових згадок лексем за їх функційними різновидами (тобто, як апелятивів чи онімів) для встановлення динаміки наповнення синонімічних рядів питомою, гібридною та запозиченою лексикою; характеризується якісний склад синонімічних рядів (у т. ч. визначено частку архаїзмів і неологізмів) в межах функційних різновидів лексики (тобто, різновидів її узусу) в досліджуваній період мовного розвитку; визначається підпорядкованість онтологічних і функційних властивостей синонімічних рядів мовній детермінанті і тенденціям мовної еволюції.

Завдання, які ставляться на практичному занятті перед студентами і виконуються під керівництвом викладача: 1) ознайомитися із специфікою семантичної сфери синонімічного ряду у межах лексико-семантичної групи назв осіб за професійним заняттям у середньоанглійській мові та установити його кількісне наповнення; 2) згрупувати лексику за різновидами узусу (за функційним навантаженням); проаналізувати функційну диференціацію лексики синонімічного ряду (зокрема, виконання нею функцій класифікації та ідентифікації); 3) дослідити сфери та інтенсивність іншомовного впливу (визначити етимологічний склад синонімічного ряду, а також кореляцію власномовного і запозиченого в синонімічному ряді загалом, і в лексичній базі гібридних дериватів зокрема); 4) здійснити хронологічну стратифікацію лексики синонімічного ряду (її питомої та гібридної складових, яка мотивується асимільованими запозиченнями, а також запозиченої складової (асимільованої та вмотивованої лексики) – за її функційними різновидами для встановлення динаміки кількісного наповнення синонімічного ряду; 5) проаналізувати якісні зміни лексичного складу, як от: появу нових і витіснення застарілих лексичних елементів (втрати та інновації), семантичний розвиток і семантичні заміщення; 6) увести дані кількісного аналізу до таблиць.

1. Англійські агентивно-професійні назви, що виконують функції класифікації та ідентифікації: *Berghmakere* 1360 (barwe~makere 1475 MED); *binder* 1218, *Byndere* 1278, *Binder* 1327 (bīnder '(ship)wright' 1408 MED); *Boriere* 1318, *Borer* 1327, 1332, *Borour* 1327, *borer* 1366, *Borier* 1427 (borer 'one who drills holes' 1475 MED); *Bogiere* 1183, 1187, *Bouer* 1187, 1223, 1296, 1301, *Bowyere* 1255, 1280, 1296, *Boghiere* 1275, *Bowiere* 1275, *Boyer* 1279, *Bouiere* 1296, *Bogher* 1297, *Bogyere* 1305, *Bower* 1305, 1332, *Bouwyer* 1307, *Boghiare* 1313, *Bougher* 1316, *Bouyour* 1327, *Bowyor* 1327, *Bowyere* 1327, *Boghier* 1332, *Boweyer* 1332, *Bowere* 1357, *Bawer* 1438 (bouer 'a maker or seller of bows, a bowyer' 1300 MED, 'maker of or trader in bows' 1297 NED); *Kelmakere* 1305, *Kellemakere* 1305, *Callemaker* 1336 (**calle~maker** 'a maker of baskets' 1500 MED); *Cleuar* 1332, *Clovier* 1300, *Clevere* 1392, 1428 (пор. *Clover*, *Clovier*, *Clovyer* 1524) (**clēvere** 'one who splits logs into boards' 1475 MED, 'one who cleaves or splits (wood, etc.)' 1483 NED); *Cambmaker* 1373, (*Cambmaker* is also called *Camber* 1379 – DBS) (cōmb~makere 'one who makes combs or cards' 1500 MED, 'one whose business is to make combs; a comb-cutter' 1450 NED); *Hoper* 1228, 1367 (пор. *Hoper*, *couper* 1367), *hopere* 1297, *Houper* 1327, *Hoopere* 1398, *hoper* 1425, 1468, *Hooper* 1444 (**hōper** 'a barrel-maker, cooper' 1439 MED, 'a craftsman who fits the hoops on casks, barrels, etc.; a cooper; a maker of hoops' 1552 NED); *Lepmaker* 1338, *lepemaker* 1360-1 (lēp~maker 'one who makes baskets' 1425 MED); *Shipwricte* 1232, *Schipwerght* 1275 *Sipwriet* 1279, *Schipwrith* 1279, *shippewrith* 1304, *Shipwrighte* 1309, *Shipwerghte* 1327, *Shipwreght* 1340, *shipwright* 1373, *Shipwright* 1474 (ship~wrighte [OE scip-wyrhta] 'a shipbuilder or repairer' 1295 MED, 'a man employed in the construction of ships' 1000 NED); *Smid* 975, *Smith* 1100, 1220, *smiz* 1250, *Smyte* 1275, *Smyth* 1275, 1303-4, 1445, *Smithes* 1279, *Smythessone* 1312, *Smeht* 1315, *Smyht* 1315, *Smhyt* 1321-2, *Smeyt* 1365, *Smytht* 1463-4 (**smith** [OE smiþ] 'an artisan, a workman; a

carpenter' MED); *Tymberman* 1327, 1341-3, 1386 (timberman 'one who makes things of timber; a carpenter' 1466 NED); *Weweler* 1249, *Whelare* 1275, *Welere* 1279, *Weweller* 1280, *Wegheler* 1284, *Wegler* 1296, *Weler* 1301, *Whelere* 1317, *Whegeler* 1317, *Wheller* 1319, *Wheghler* 1327, *Wheghlere* 1327, *Qweler* 1329, *Whygler* 1351, *Weolar* 1363-4, *Wheoler* 1401, *Wheolares* 1448 (whēlere 'a wheelwright' 1379 MED, 'a wheelwright or wheel-maker' 1497 NED); *Hueluurihte* 1095, *Wellewriche* 1256, *Welwryhte* 1274, *Whelwhritte* 1287, *Welric* 1287, *welwrite* 1297, *welwriht* 1303, *Whelwright* 1305, *Whelwrihte* 1316, *Whelwreyth'* 1327, *Welwriht'* 1327, *Whelwrihte* 1333, *Whelwriht'* 1341, *Quelwriht'* 1346, *Whilwright* 1349, *Whelwhrete* 1352, *qwelewright* 1354, *Whelwright* 1358 (whēle-wright(e 'one who makes or fits wheels, a wheelwright' 1399 MED, 'a man who makes wheels and wheeled vehicles' 1281 NED); *Wriht* 1214, *Wrichte* 1255, *Wricht* 1274, *Wrezte* 1317, *Wreghte* 1327, *Wrighte* 1327, *Wrytte* 1327, *Wrihtes* 1333 (пор. *Wrayte* 1547) (wright 'one who works in wood; a carpenter, a joiner' 1205 NED).

2. Англійські агентивно-професійні назви, що виконують виключно функцію ідентифікації: *Barwere* 1264, 1327, *Barewer* 1287 (barwer(e 'one who makes barrows' MED); *Bedemaker* 1378, 1434 *bedemaker* 1385 (bēde~maker 'a maker of beads or rosaries' MED, bēde 'a bead of rosary; a rosary; an ornamental bead'); *Bender* 1227, *Benderer* 1250, *Bendare* 1327, *Bendour* 1392 (**bēnder** (benderer) 'a maker of bows' MED, пор. *Bendebowe* 1349, *Benbowe* 1545); *Besmer* 1148, *Besmere* 1246, 1263, 1288 (**bēsmer(e** 'a maker of brooms' MED); *Bynere* 1296, *Binere* 1373 ('a maker of bins (for corn, meal, bread, etc.)' DBS); *Boleresse* 1270 (bol(l)eresse 'a woman who makes bowls' MED); *Bordmakere* 1356 (**bōrd~maker** '?a maker of boards, ?a maker of tables' MED); *Bordwryte* 1318, *Bordwricht* 1322, *Bordewricht* 1322, *Bordwrighte* 1323, *Burdwright* 1326, *Bordwrozte* 1327, *Bordwreghte* 1332 (**bōrd~wright** '?a maker of boards, a maker of tables' MED); *Bordclevere* 1360, *Burdclever* 1465 (**bōrd~clever** 'one who splits timber into boards' MED); *Bordhewere* 1327, *Bordhewer* 1332, *Bourdehewere* 1358 (**bōrd~heuer** 'one who splits timber into boards' MED); *Bot'smith'* 1327 (bōt~smith '?shipbuilder' MED); *Bourmaker* 1281, *Bowemakiere* 1309 (boue~maker 'a maker of bows' MED, cf. bouer 'a maker or seller of bows, a bowyer' 1300 MED, 'maker of or trader in bows' 1297 NED); *Boustringer* 1316, *Bowestrengere* 1319, *Bowstringer* 1326 (boue~stringer 'a maker of bowstrings' MED); *Boghewrichgte* 1292, *Boeright* 1332, *Bouright* 1324 (boue~wright 'a maker of bows' MED); *Bromman* 1327 (**brōm~man** '?a maker of brooms' MED); *Bromere* 1285, 1327, *Bromer* 1466 (**brōmer** '?a maker or seller of brooms' MED); *Kallemakestere* 1311 (calle~makestere 'a maker of baskets' MED); *kystewrycthe* 1332 (chest(e~wright 'maker of chests' MED); *Comberre* 1200, *Kamber* 1202, *Cambere* 1201-2, *Combere* 1220, 1286, *Comere* 1286, *Comber* 1301, 1341, 1359-60, *Camere* 1359-60, *Camber* 1359-60 (comber 'one who cards wool or makes cards' MED); *Kambesmyth* 1381, *Cambesmyth* 1393, *camsmyth* 1445, *caymsmyth* 1458, *Comsmyth* 1590 (cōmb~smith 'one who makes combs or cards' MED, 'a maker of combs' DBS); *Cumbewrehte* 1310 (cōmb~wright 'one who makes combs or cards' MED); *Combistere* 1297, *Cambstere* 1310, *Camester* 1327, *Comestere* 1334, *Kambestere* 1341 (cōmbestere 'one who makes cards' MED); *harpmaker* 1367, 1380, 1462, *Harpemaker* 1380, 1452, *Harpmaker* 1384 (harp(e~maker 'a maker of harps' MED); *Heuster* 1288, 1431, *Huster'* 1296, *Heustere* 1327, *Hewestere* 1346 (heuster(e, some surnames may be 'hewer, cutter' MED); *Herdlere* 1279, *Herdler* 1283, 1334, *hirdler* 1288, *Hirdeler* 1387-8, *Herdelere* 1412 (**hird(e)ler** 'a maker of hurdles; -only in surnames' MED); *Lastemaker* 1395 (OE last 'a wooden model of the foot, on which shoemakers shape boots and shoes' 1000 NED, last-maker 1583 NED); *Latier* 1199, *Latthere*, *vintenarius* 1318, *Lathere* 1327, *Lattar* 1332, *Latter* 1327, *lather* 1361-2 (lather(e 'a maker of laths' MED, 'lath-maker' DBS, lathe 'a long, thin strip of wood used in building' MED, пор. lath-cleaver, -maker, -render, splitter NED); *latclever* 1466 (lat~clever 'a lath splitter, maker of laths' MED); *Lattewrichte* 1268 (lat~wright 'one who makes or works with lath' MED); *Lepere* 1185, *Leper* 1200, *Leapere* 1295 ('basket maker' DBS); *Nauere* 1275, *Navere* 1275 ('a maker of naves of wheels' DBS); *Mastmaker* 1358 (mast~makere 'one who makes masts' MED);

Nawrith 1301, *Nowright* 1332 (in surname – MED, ‘nave-wright, a maker of naves of wheels’ DBS); *Oremaker* 1313 (in surname – MED, **ōr(e)** ‘an oar; oars’); *Orewrycthe* 1332 (in surname – MED); *Scheldman* 1327 (in surnames – MED); *Schylwdyrhta* 1114 (‘a maker of shields’ DBS); *Schetilmaker* 1361, *Shutelmaker* 1380, *shetilmaker* 1412, *Shetelmaker* 1421 (**shitel~makere – MED**); *Syveman* 1298 (in surnames – MED, поп. siever ‘one who makes sieves’ 1440 NED, sieve-maker 14... NED, sieve-wright 1219); *siuewricht* 1219, *Syffewrythe* 1301, *Syviewryct* 1301 (in surnames – MED, ‘a maker of sieves’ DBS); *Slaer* 1247, *Slayare* 1311 (‘a maker of slays, synonymous with Slaymake’ DBS); *Sleman* 1277, *Slayman* 1279, *Sleeman* 1306, *Scleyman* 1327 (in surnames – MED, ‘a maker of slays’ DBS); *slaymaker* 1388-9, *Slaymaker* 1379 (sleie~makere MED, slay-maker 1583 NED); *slegwrechte* 1250, *Slaywreste* 1280, *Sclaywryhte* 1286, *Sleywright* 1327, *Sleywrihte* 1334, *Slaywryght* 1400 (in surnames – MED, ‘a maker of slays’ DBS); *Spinlere* 1236, *spindlere* 1297 (‘a maker of spindles’ DBS, поп. spindle-makere 1425 MED); *Spindlewrick* 1227 (in surnames – MED); *Waynman* 1281, *Wayneman* 1425, 1472 (in surnames – MED); *Wanwrecthe* 1237, *Waynwriht* 1285, *Wanwrecthe* 1237, *Lewaynrith* 1246, *Waynwriht* 1314 (in surnames – MED, [OE wægnwyrhta] ‘a wagon-builder’ 1000 NED); *Welsmyth* 1319, 1327 (in surname – MED); *Wicher* 1176, 1279, *Wiccher* 1288, *Wycher* 1305, *Whychere* 1327, *Whicchere* 1333 (‘a maker of chests’ DBS); *Wyccewrichte* 1256 (in surname – MED, ‘a maker of chests’ DBS).

3. Англійські агентивно-професійні назви, що виконують виключно функцію класифікації: *bōt~wright* ‘a builder of boats or ships’ (**bōt** [OE **bāt**] ‘a boat’) (1440 MED); *calle-knitter* [OE **cawl**] ‘?a maker of baskets’ (1483 MED); *shēth(e~makere* (1500 MED) (*shēth(e* [OE **scēaþ**, **scæþ** ‘sheath, nai’] ‘a holder for a sword, knife, etc.; a sheath, scabbard’); *ship-maker* ‘a shipbuilder or repairer’ (1475 MED) (ship [OE **scip**, **scyp**]); *sive~makere* (*sive* [OE **sife**; also cp.MDu **seve** & AL **siva**] ‘a strainer, sieve; also, a fishing net’) (1453 MED); *spindel~makere* (1425 MED) (*spindel* [OE **spinel**, **spinil**, **spinl(e)**; cp. OFris, MLG **spindel**] ‘a spindle for spinning thread’); *timber-wright* ‘a carpenter’ (1475 MED).

4. Гібридні похідні агентивно-професійні назви, що виконують функції класифікації та ідентифікації

4.1. Похідні з основами латинського походження: *bollere* 1276, *Bouller* 1316, *Bollere* 1332 (*bollere* ‘one who makes bowls’ 1450 MED, *boller* ‘a bowl-maker’ 1415 NED, *bolle* [OE **bolla**, L **bullā**] ‘a drinking bowl or cup; a goblet, tankard’ 1150 MED); *Dissher* 1263, 1273, *Disser* 1273, *Dissare* 1275, *Dysser* 1301, *Disshere* 1304-47, 1332, *Discer* 1388, *disschere* 1390, *dyscher* 1416-9 (**disher(e** ‘a maker or seller of dishes’ 1304 NED, 1389 MED, *dish* [OE **disc** (from L) & L **discus**]) ‘plate, bowl, platter’ 700 NED); *Keveman* 1327 (*kīve~man* ‘a maker or seller of tubs or vats’ 1225 MED, *kīve* [OE **cūf** < L, also cp. OF **cuve**, **cueve**]); *Materre* 1214, *Matterre* 1263, 1310, 1341, *Matter* 1327, 1381 (*matterre* ‘a maker of mats’ 1450 MED, ‘a mat-maker’ 14... NED, *matte* [OE **matta** < L] ‘a mat made of rushes, straw, etc., used on the floor or as a seat cover; a pad or underlay for a bed; ?also, bedcover, quilt; a piece of coarse fabric or matting’ MED).

4.2. Похідні з основами давньофранцузького походження (нормандські основи): *Basketmaker* 1381, *Basketmaker* 1402 (**basket** [AF; cp. MnF dial. **bâchet** ‘dosser, pannier’ & OF **bascho(u)e** ‘wooden or wicker container’] ‘a container made of withes, splints, rushes, etc.; wicker basket, hamper, etc.’, *basket ~ maker* 1452-4 MED; cf. *Basketwricte* 1229 (*basket~wright* ‘basket-maker’ MED); *Casemaker* 1367 (**cāse~maker** ‘a maker of boxes or chests’ 1500 MED; **cāse** [AF **casse**, OF **chasse** (from L **capsa**)] ‘a box, chest, casket, case’ 1371 MED; ‘a quiver for arrows; a case for bows or bows and arrows’ 1382 MED; ‘a coffin; esp., the repository for the body of a saint or the like’ 1433 MED; ‘a chest for something sacred, a sort of reliquary’ 1325 MED).

4.3. Похідні з основами латинського або французького походження: *Cupper* 1265, *Cuppere* 1288-9, *copper* 1296 (*cupper* [OE **cuppe** & OF **cope**, L **cuppa**] ‘a cup-maker’ 1450 MED, cf. *cuppe~maker* ‘a cup-maker’ 1475 MED); *Paniermakier* 1310, *Panyermaker* 1358, *panyermaker* 1412 (**paniēr(e~makere** ‘a basket-maker’ 1472 MED, 1472 NED; **paniēr(e** [OF

panier, paniere, panniere] ‘a basket, usually large; a hamper’ 1290 MED; **pannier** sb. (**panier, paner, pannier, pannyar**) [ME **panier**, F. **panier** – L. **pānāri-um** ‘bread-basket’] ‘a basket; esp. one of considerable size for carrying provisions, fish, or other commodities’ 1300 NED); *Patenmaker* 1350, 1363, 1473, *patenmaker* 1373, 1418, 1446, *patynmaker* 1388, 1445-6, 1457, *Patynmaker* 1379, 1393, 1457, *Patynmakere* 1381-2, 1391 (**patin-māker(e)** [from **patin** n. & **māker(e)** n.] ‘a maker of pattens’ 1416 MED, **patin** [OF] ‘a wooden shoe, clog, patten’ 1390 MED); **patten-maker** ‘a maker of pattens’ 1406 NED; **patten** (**paten, patyn**) [ME F **patin**, in med. L **patinus**] ‘a name applied at different periods to various kinds of foot-gear’ 1390 NED).

4.4. Похідні з основами скандинавського походження: *Carteworghte* 1269, *Cartwereste* 1275, *Cartewrychgte* 1292, *Cartwreute* 1294, *Cartewricht* 1308, *Cartwriht* 1317, *Cart Wrygthe* 1327, *Cartwrigte* 1327, *Cartewrighte* 1327, *Cartwryth* 1327, *Cartwhryt* 1327, *Cartewryght* 1348, 1363 (**cart~wright** ‘one who makes or repairs carts or wagons’ 1425 MED, **cart** [OE & ON; cp. WS **cræt** & OI **kartr**] ‘a cart, a wagon; a cartload; a chariot, a war chariot, the chariot of the sun; a coach or carriage’); *Berther* 1301, *Beerdere* 1436 (**birdere** ‘a carpenter who covers the frame of a ship with boards or planks’ 1338 MED, *bīrd(e)* [OI **byrði** ‘side of a ship’; OE **gebyrd**(ed ‘clavatum’) ‘a fringe or stripe’); *Sceppere* 1221, *Skeppere* 1281, *skeppere* 1287-8, *sceppere* 1296-7, *Skepher* 1327, *skepper* 1457 (**skeppēr(e)** ‘a basket weaver, basketmaker’ 1449 MED; **skepper** (**scepper**) ‘a maker of skep’ 1499 NED); *Skepmakere* 1310 (**skep(pe~makere)** 1440 MED, *skep(pe* [ON: cp. OI **skeppa** & OE **sceppe** (from ON); cp. AL **skeppa, scheppa, skippa, scippa** & AF **eskeppe, esc(h)epp(e)**] ‘a basket for grain, malt, coal, alms, etc.’ 1440 MED); *Lesponere* 1179, *Sponere* 1221, 1254, 1265, *Sponer* 1306, 1327, 1331, 1346 (**spōner(e)** ‘one who makes shingles or spoons’ 1390 MED, ‘one who makes spoons’ 1515 NED, **spōn** [OE **spōn**; also cp. ON: cp. OI **spānn, spōnn**] ‘a chip or slip of wood, a sliver, splinter; a roofing shingle; a narrow slat of wood; a spoon’); *Sponemaker* 1370, *spoonemaker* 1490 (**spōn~makere** ‘one who makes roof shingles or spoons’ 1429-30 MED).

4.5. Похідні з основами нижньонімецького походження: *Hamberghmakere* 1344-1380, *Hambermaker* 1395, *Hambaroghmaker* 1395, *Hambaromaker* 1414-5 (**hām-berwe** [cp. **hāme** n. & **berwen** v.] ‘the collar of a draught horse’ 1325 MED; **hām-berwe~maker** ‘one who makes such collars’ 1411 MED; **hāme** n. [MDu] ‘each of two pieces of wood or metal forming part of the collar of a draught horse’ 1323 MED, **berwen** (v.) [OE **be(o)rgan**] ‘to protect (sth.), defend, preserve, rescue, save’ MED).

5. Гібридні похідні агентивно-професійні назви, що виконують виключно функцію ідентифікації

5.1. Похідні з основами латинського походження: *Collokwryht* 1324 (**collok** [cōvel [OE pl. **cūflan**, OF **cuvel** (both ultim. from L. **cūpella**)] ‘a drinking vessel; tankard, bowl; a pail’ 1419 MED, **collok~wright** ‘one who makes such vessels’ MED); *Disheresse* 1273 (**disheresse** ‘a woman who makes or sells dishes’ MED; cf. **disher(e)** ‘a maker or seller of dishes’ 1304 NED, 1389 MED, **dish** [OE **disc**] ‘plate, bowl, platter’ 700 NED); *Fanwryghte* 1379, *Vanwrighte* 1379 (‘maker of fans or winnowing baskets’, DBS, **fan(ne)** [OE **fann, fon** & L **vannus**] ‘a machine or utensil for separating grain from chaff, such as a winnowing fan, a basket, or a shovel’ MED); *Vannemaker* 1307, *Vanmakere* 1314 (**vanne-maker**, as surname – MED); *Vannur* 1175, *Fannere* 1277, *vannere* 1296-7, *Fanner* 1327 (**fanner(e, vannere)** ‘fan maker’, only as surname – MED); *Kiver* 1224, *Keuere* 1292, 1296, *Keuer* 1324 (**kīver** ‘a maker or seller of tubs or vats’ MED, **kīve** [OE **cȳf** < L, also cp. OF **cuve, cueve**] MED); *Mattemaker* 1377, 1381, 1409 (**matte~maker** ‘a maker of mats’ MED; **matte** [OE **matta** < L] ‘a mat made of rushes, straw, etc., used on the floor or as a seat cover; a pad or underlay for a bed; ?also, bedcover, quilt; a piece of coarse fabric or matting’ MED); *Scuteler* 1177, *Scutelere* 1296, *Scotiler* 1327 (‘a scullion’ Thuresson, **scuttle** (**scutel, scutelle, scotel, scotill, scuttle**) [OE **scutel** ‘dish’ from L **scutella**] ‘1. a dish, trencher, platter’ 1050 NED; ‘2. a basket for sifting or winnowing corn; hence, a large shovel to coatgrain in winnowing; a casting-shovel’ 1366-7 NED; b) a large open basket for carrying corn, earth,vegetables, etc. (1404); cf. comb.: **-maker** 1483, 1610-11 NED, **~seller** 1416 MED,

~makere 1475 MED, scuttle-carrier 1611 NED); *Tanckardmaker* 1298, *Tankardmaker* 1360 (in surnames – MED; **tankard(e)** [AL **tancardus**, **tank-**] ‘a vessel, usually of wood hooped with iron; a tub, cask, tun; a jar; a drinking vessel’ 1310 MED; ‘a maker of tancards’ DBS. **tankard** ‘1. a large open tub-like vessel, usually of wood hooped within iron, etc. (s/t of leather); (spec.) such a vessel used for carrying water, etc.; often used to render L. amphora’ 1310 NED; ‘2. a drinking-vessel, formerly made of wooden staves and hooped; now. esp. a tall one-handed jug or mug, usually of pewter, s/t with a lid: used chiefly for drinking beer’ 1485 NED); **tankard(e tancard(e, tankkarde, tankerd, taunkard** [AL **tancardus**, **tank-**] MED); *Tunnere* 1280 (‘a maker of tuns’ DBS, **tönne** [OE **tunne**; OF **tone**, **tonne**, AF **toun(e, tune & ML tuna, ton(n)a**] ‘a large cask or barrel, usually for liquids, esp. wine, ale, or beer, or for various provisions’ 725 NED, 1121 MED; ‘a large vessel in general; a tub or vat; a chest’ 1205 NED, 1225 MED); *Tunewrith* 1246, *Tunnewrytte* 1279, *Tonwright* 1324 (in surname – MED, **wright** [OE **wyrhta**]).

5.2. Похідні з основами давньофранцузького походження (центральнофранцузькі основи): *Bariller* 1224 (‘a maker of barrels, a cooper’ DBS, **barrel** (**barayl, barele, barelle, barylle, barrelle, beryll, barrell, barrel**) sb. [OF **baril** (12th c.)], **barrel**, v. (from sb.) ‘1. to put, pack, store up, or stow away, in a barrel or barrels’ 1466 NED; ‘2. to store up’ 1589 NED); *Bochecollok* 1326 (**boche-collok** [cp. **bocchen & collok** ‘tub’] ‘tub mender, cooper; only in name’ MED; **bocchen** v.2 [prob. the same as **bocchen** v.(1)] ‘to patch up, mend’; **bocchen** (v. 1) [cp. **bocche & böcen**] ‘to swell up or fester; ‘to bulge or project’ MED; **bocche** (n.) [ONF **boche** (corresp. to CF **boce**); for meaning cp. ML **botium, bocium**]); *Braier* 1198, *Brayer* 1279, *Broyer* 1301, *Broyer* 1327 (‘a maker or seller of pestles’ DBS (OFr **breie, broie**); **brayer** (printing) [f. **bray** v2 + **-er**] ‘a wooden muller or pestle used to rub down and temper the ink (1688); **bray** v (**braie, braye**) [ME **brayen**, OF **breie-r** (mod. F. **broyer**) corresp., according to Diez, with Pr. and Sp. **bregar**, It. **brigare**. Stormwoud derive the Romanic words from Teut. **brek-an** ‘to break’] ‘1. to beat small; to bruise, pound, crush to powder; usually in a mortar’ 1382 NED; ‘2. technical uses: to cruash flax or hemp with a brake [F **broyer le chanvre**]’ 1398 NED); *Kagemaker* 1391 (in names – MED, **cāge~maker** ‘one who makes coops for poultry’ MED; **cāge** [OF] ‘a cage for birds or animals; a coop for domesticated fowls’ 1200 MED); **charietmaker** 1408 (**chariot(e~maker** MED, **chariot(e** [OF **charriote**] ‘a wheeled vehicle: (a) a carriage, esp. a carriage of state; also, a hearse; (b) a chariot used in warfare or racing; (c) a wagon or cart’ 1358 MED); *Chaire maker* 1380 (**chaier(e~maker** MED, **chaier(e** [OF **chaire, chaëre**] ‘a comfortable seat, such as a chair, armchair, couch, or lounge’ 1300 MED; ‘a sedan chair or litter’ 1375 MED; *Collowrighte* 1292, *Kulewrith* 1299 (**cōule-wright** ‘?cowl-maker, ?tub maker’; as surname only – MED, **cōvel** [OE pl. **cūflan & OF cuvel** (both ultim. from L **cūpella**.)] ‘a tub, vat, or bucket’ MED); *Coulare* 1333 (‘a maker of cowls’ DBS, **cowl** [ME ***cuvel**(le) 13th c. OF **cuvele**] ‘a tub or similar large vessel for water; a cup’ 1450 NED; **cōvel** [OE pl. **cūflan & OF cuvel** (both ultim. from L **cūpella**.)] ‘a tub, vat, or bucket’ MED); *Cuver* 1210, *Couer* 1219 (a derivative of ME, OF **cuve** ‘cask, vat’, or OF ***cuvier** ‘cooper’ DBS; **cuve** [F **cuve**: – L **cūpa**] ‘a cask, vat’ 14... NED); *Doulare, Douler* 1275, *Dowler* 1431 (‘maker of dowels’ (headless pins, pegs or bolts) DBS; **dowel** (**doul(e, dowl)** [OF **doelle, douelle** ‘barrel-stave’] ‘a headless pin, peg, or bolt, of wood, metal, or other material, serving to fasten together two pieces of wood, stone, etc. , by penetrating some distance into the substance or of the connected pieces’ 1340 NED; **dowel** v. ‘to fasten with a dowel or dowels’ 1713 NED; **dōul(e** ([OF **döele, douelle** ‘stave of a barrel’] the wooden rim of a wheel, or a section of it; **felloe**’ MED); *forcermaker* 1408, *Forcermaker* 1411 (**fōrcer~maker** ‘one who makes chests or strongboxes’ MED; **forcēr** [OF **forcer, forcier**] ‘a strongbox, chest, coffer, casket’ 1250 MED); *Hampermaker* 1381 (**hamper** [OF **hanepier**] ‘a receptacle for storing letters, documents, etc.; a case for goblets, basins, and other articles of plate; a coffer for money; a basket for carrying foodstuff’ 1316-7 MED; **hamper~maker** ‘a maker of such receptacles’ MED); *Mazeler* 1283, *Mazener* 1282, *Maceliner* 1292 (**maselin** (**mazelyn**) [OF. **maselin**, also **mazerin, maderin**, from **mazre, madre** ‘bowl or maple-wood’] ‘a bowl of maple-wood = **mazer** 1290 NED); *Mazerer* 1275, 1307 (‘a maker of masers’ DBS; **mazer** (**mazere**) [OF **masere, masre**] ‘1. a hard wood (?properly maple) used as a

material for drinking cups' 1200 NED; '2. a bowl, drinling-cup, or goblet without a foot, originally made of 'maser' wood, etc. Often applied to bowls entirely of metal or other material' 1311 NED); *Paeler, Payller* 1193, *Paeler* 1194, 1297 ('a maker or seller of pails' DBS; pail (payle, paille, payelle, paile, pale, pail) [of uncertain origin: cf. OE *pæzel* 'gill, wine-measure' and OF. *paille*, *payelle*, *paille* 'frying-pan, brazier, warming-pan, bath, liquid measure, salt-pan — L. *patella*] '1. a vessel, usually of cylindrical or truncated obconical shape, made of wooden staves hooped with iron, or of sheet-metal, etc., and provided with a bail or hooped handle; used for carrying milk, water, etc.' 1000 NED; '2. a shallow pan, such as is used for obtaining salt by the evaporation of brine; a salt-pan (so OF. *paille*)' 1481 NED; comb.: pail-maker 1723 NED (Lond. Gaz. No 6224/6 'Thomas Gibbons, Pailmaker'); *Peckere* 1221, *Peckere* 1279 ('a maker of pecks or vessels used as a peck measure' DBS; peck [ME *pek*=OF *pek*] '1. a measure of capacity used for dry goods' 1300 NED; '2. a vessel used as a peck measure' 1392-3 NED); *Skacher* 1327 ('maker of stilts' DBS; scatch (scache, skache, skatch, scatch, sketch) [ONF *escache*=central OF. *escasse* (mod. F *échasse*)] 'a stilt' 1545 NED; '? a scaffold-pole' [F *échasse*] 1420 NED).

5.3. Похідні з основами давньофранцузького походження (нормандські основи): *Basketwricte* 1229 (basket~wright 'basket-maker' MED; пор. *Basketmaker* 1381, *Basketmaker* 1402 (**basket** [AF; cp. MnF dial. *bâchet* 'dosser, pannier' & OF **bascho(u)e** 'wooden or wicker container'] 'a container made of withes, splints, rushes, etc.; wicker basket, hamper, etc.', basket~maker **1452-4** MED; *gourder* 1329 (**gourder** [from **gourde**] 'one who makes drinking vessels or botles' MED, **gourd(e)** [AF; cp. CF **cöorde** (from L **cucurbita**) & F (16th cent.) **gourde**] 'a cucumber plant (*Cucumis sativus*)'; 'the dried shell of a gourd used as a drinking vessel; also, a bottle or flask of any kind' 1350 MED); *Giurdemaker* 1327, *Gourdemaker* 1327, *gourdmaker* 1338 (**gourd(e~maker** 'one who makes such bottles or drinking vessels' MED).

5.4. Похідні з основами латинського або французького походження: *Arkewright* 1246, *Arkewrytte* 1286 (**ark(e~wright** 'a maker of chests or bins' MED; **ark(e** [OE **arc**, **earc** (from L **arca**) & OF **arche**] 'a chest or box; a large box or bin for storing meal or grain; a coffer for money or valuables, treasure chest; a coffin; 1200 MED; cf. **ark(e)~maker** 1475 MED); *Busselman* 1327 (probably, 'one who measured out corn, etc., in bushels, or for a maker of bushel-vessels' DBS, cf. OFr *boisselier* 'maker of vessels (baskets) holdind a bushel' DBS; bushel, sb. (boussel, boyschel, bowsshell(e, bousshell) [OF **boissel** & ML **bussellus**] '1. a measure of capacity used for corn, fruit, etc.; 2. a vessel used as a bushel measure' 1382 NED); *Bykermaker* 1391 (biker~maker MED; biker [ML **bicārium**, ME **bēker** is the NMidland variant of **biker**; but MnE **beaker** points to ME **bēker**, from MDu **bēker**] 'an ornate covered bowl for mixing wine' 1348 MED; 'a drinking vessel; goblet, beaker' 1380 MED); *Cupperes* 1311, *Cuperes* 1327 (**cōuperesse** 'a woman engaged in the occupation of a cooper' MED; cf. **cōuper(e** [ML **cūpārius**] 'one whose occupation is the making and repairing of casks, tubs, etc.; a cooper' 1425 MED; 'a craftsman who makes and repairs wooden vessels formed of staves and hoops, as casks, buckets, tubs' 1415 NED); *Copster* 1274, *Cuppestere* 1280, 1313, *Coppester* 1327 (cuppester 'a cup-maker' MED, cf. *cupper* [OE *cuppe*] 'a cup-maker' 1450 MED, cf. *cuppe~maker* 'a cup-maker' 1475 MED); *Organmaker* 1453-5 (in surnames – MED, **organ(e** [OF **orgene**, **organ(e**, **orguine**, **organe** & L **organum**, cp. OE **organ(e**, from L] 'a musical instrument, kind of stringed or wind instrument' 1350 MED; cf. *organer* 'an organ-maker' 1413 NED); *Taymaker* 1367 (in surnames – MED; **tei(e** [OF **taie**, **tei(e** (vars. of **toie**) & OE **tēah**, **tēag**, **tīg** 'a coffer, an enclosed field; cp. AL **teia**, var. of **theca**] 'a box, chest, coffer' 1275 MED).

5.5. Похідні з основами скандинавського походження: *Benkere* 1332 (**benkere* 'one who makes benches' MED, *benk* [ON, cp. OI *bekkr*; Dan. Swed. *bänk*] 'a bench, a seat; esp., a long, backless seat'); *Cartman* 1269 (**cart ~man* 'a carter' MED, *cart* [OE & ON; cp. WS **cræt** & OI **kartr**] 'a cart, a wagon; a cartload; a coach or carriage'); *Clobber* 1199, *Clobbere* 1203, *Clubber* 1301, *Clubbere* 1316 (*clubber* 'one who makes staffs or clubs' MED, *club*(*be* [ON; cp. OI *klubba*] 'a club or cudgel; a bat'); *Flekmaker* 1319 (**fleke~maker** 'a maker of hurdles' MED, **flēke** [cp. OI

fleki, flaki] ‘a frame interwoven with bars and wattles, a hurdle’); *Flekeman* 1292, 1330 (**fleke~man** ‘a maker of hurdles’ MED); *Flekewynder* 1327 (**fleke~winder** ‘a maker of hurdles’ MED, *windere* [OE *winden*] ‘one who turns something’ 1432 MED); *Hafter* 1275, 1363, *Haftere* 1290, 1300-1, *Heftere* 1311, *haftere* 1317 (**hafter* ‘a maker of hafts or handles’ MED, 1598 NED, **haften** [< **haft** n.] ‘to provide (a weapon, tool, etc.) with a handle; ?also, make handles’, **haft** n. [OE & ON (cp. OE **hepti**)] ‘the handle of a weapon, tool, surgical instrument, etc.; hilt of a sword, knife, dagger, etc.; helve of an ax; lso, staff of a flag’); *Latheman* 1278 (lathe-man ‘brass-finisher employed in turning at the lathe’ 1893 NED, **lāthe** [?ON; cp. OE **hlað** ‘stack’] ‘the movable batten of a handloom; some kind of supporting frame or scaffold; a device used by coopers, ?a turning lathe’); *Sponman* 1327 (in surnames – MED, **пор. spōner(e)** ‘one who makes shingles or spoons’ 1390 MED, ‘one who makes spoons’ 1515 NED; **spōn~makere** ‘one who makes roof shingles or spoons’ 1429-30 MED, **spōn** [OE **spōn**; also cp. ON: cp. OE **spānn**, **spōnn**] ‘a chip or slip of wood, a sliver, splinter; a roofing shingle; a narrow slat of wood; a spoon’).

5.6. Похідні з основами нижньонімецького походження: *Blocker* 1212, *Blokkere* 1275, 1313, *Bloker* 1457 (**blokker** [from **blok(ke)** ‘a block maker’ MED; **blok(ke)** [MDu. **bloc** & OF **bloc** (from Gmc)] ‘a large piece of wood, a block’ 1323 MED); *Corfestre* 1313 (corfestre [from corf] ‘a female basket maker’ MED, **corf** [MDu. & MLG] ‘a basket’ 1391 MED; ‘? a booth’ 1340 MED); *Delmaker* 1274 (dēle~maker ‘one who makes boards’ MED, *dēle* [MDu. or MLG.] ‘a sawed board’ 1393 MED); *Meysmakere* 1332 (**meis(e~makere)** ‘one who makes these containers’ MED, **meis(e)** [Cp. MDu. **mese**, MLG, MHG **meise**] ‘a container (barrel, basket, or crate) holding 500 or 1000 herring, used as a measure in the fish trade’ 1399 MED; ‘the quantity of herring in such a container’ 1291-2 MED; ‘a container used as a measure for copper’ 1376 MED); *Tubman* 1430 (‘a maker of tubs, a cooper’ 1677 NED, *tub* ‘an open wooden vessel’ 1386 NED); [MDu, MLG, AL *tubba*]).

6. Гібридні похідні агентивно-професійні назви, що виконують виключно функцію класифікації

6.1. Похідні з основами давньофранцузького походження (центральнофранцузькі основи): *hurdiser* [arom *hurdisen* [arom **hurdis-**, extended stem of OF **horder**, **hourder**]] ‘one who makes or repairs wooden frames on a ship’ (1335 MED).

6.2. Похідні з основами латинського або французького походження: *cupre~maker* [OE **cupre** (vr. **copp**) & OF **cope** (vr. **coupe**); L **cupra**] ‘cup-maker 1475 MED; *natte~makere* ‘a maker of mats’ 1291 MED, **natte** [OF **nate** & ML **natta**] ‘a mat’.

6.3. Похідні з основами скандинавського походження: *leg~makere* ‘a maker of artificial legs’ (1500 MED) (**leg** [ON; cp. OE **leggr**] (b) an artificial leg).

7. Запозичені агентивно-професійні назви, що виконують функції класифікації та ідентифікації

7.1. Латинські запозичення: *Pedder* 1165, 1258, *Peddere* 1166, 1212, 1243, 1275, 1364, *Pedur* 1301, *peddere* 1329, *fysshe peddere* 1403, *pedder* 1436 (**pedder(e)** ‘a maker of panniers, a basket-maker’ 1225 NED, *ped(de* [back fornamtion from *pedder(e)*] ‘a wicker basket or container’ 1390-91 MED, ‘a wicker pannier; a hamper with a lid’ 1390-1 NED).

7.2. Давньофранцузькі (нормандські) запозичення: *fuster* 1179, 1200, 1272, *Fuster* 1207 (пор. *Fuyster* 1557, *Fuister*, son of *Nicholas Fewster* 1627) (*fuster* [AF; cp. CF *fustier* ‘a worker in wood’] ‘a maker of saddletrees’ 1425 MED; *fuster* [AF *fuster*, *fuyster*, from *fust* (mod. F *fût*) ‘piece of wood’. In continental OF *fustier* had the wider sense of worker in wood, carpenter, etc.] ‘a saddle-tree-maker’ 1309 NED);

7.3. Запозичення подвійної (латинські / французькі) етимології: *carpentar* 1121-48, *carpenter* 1175, 1212, *Carpenter* 1175, 1183, 1207, 1215, 1222, 1246, 1301-2, *Carpentar* 1246, *Charpenter* 1255, 1305, *Carpentere* 1275, *Carpentare* 1301-2, *Carpunter* 1327, 1332, *Carpentier* 1332, *Carpanter* 1333, *carpentere* 1463, *carpinter* 1475 (**carpentēr** [AF **carpenter** & OF **charpentier**] ‘a carpenter’ 1300 MED; ‘member of a guild or company of carpenters’ 1389 MED; *carpenter* [AF *carpenter*, ONF *carpentier*: – late L. *carpentārius*] ‘an

artificer in wood; as distinguished from a joiner, cabinet-maker, etc., one who does the heavier and stronger work in wood, as the framework of houses, ships, etc.' 1325 NED).

8. Запозичені агентивно-професійні назви, що виконують виключно функцію ідентифікації

8.1. Давньофранцузькі (нормандські) запозичення: *Joyntur* 1286, 1329, *Joynttour* 1332 (*jointour* [prob. AF; ср. CF *jointoir* 'a fastening' & *jointeur* 'instrument for fastening'] 'a joiner' MED).

9. Запозичені агентивно-професійні назви, що виконують виключно функцію класифікації

9.1. Давньофранцузькі запозичення: *calfatēr* [ср. OF *calfateur*] 'workman who calks ships' 1400 MED.

10. Умотивовані запозичення – агентивно-професійні назви, що виконують функції класифікації та ідентифікації

10.1. Давньофранцузькі (центральнофранцузькі) запозичення: *Cofrer* 1269, 1275, 1327, *Cofferer* 1290, 1454, *cofrer* 1296, *Coffrer* 1303, 1338, *Coferer* 1473 (**cofrēr** (OF **coffrier**) 'a maker of chests' 1402 MED, 'one who makes coffers' 1401 NED, *cōfre* (OF *cofre*, *coffre*) 'a trunk, chest, or case of any size for storing or carrying valuables of any kind (e.g. armor, clothes, books, documents, jewelry, relics, spices); also, wardrobe, shrine' 1250 MED, 1300 NED; 'applied to a variety of containers or receptacles: 'a coffin or casket' 1300 MED, 1381 NED; 'a cradle or basket' 1395 MED); *Forgeore* 1315 (**fōrġer, -ēr, -eōur** [OF **forgiere, -eur**] 'a carpenter, a wood carver' 1400 MED); *Joinur* 1195-1215, *Jouner* 1197, *Juinnur* 1204, *Joynier* 1216, 1218-33, *Joyner* 1218-33, *Jeynuur* 1296, *Joynour* 1319, 1362, *Joygnour* 1321, *Joignur* 1322, *Juygnor* 1322, *jonour* 1359, *joigneour* 1365, *joynour* 1371, 1388, *Ioynour* 1428, *Joynour* 1441, *jonor* 1450, *juner* 1472 (**joinōur** (OF **joignēor**) 'a maker of furniture, small boxes, handles, etc.; a joiner; also, a carpenter;? also, a wood carver' 1372-4 MED; 'a craftsman whose occupation it is to construct things by joining pieces of wood; a worker in wood who does lighter and more ornamental work than of a carpenter' 1386 NED, *joinen* (OF **joindre, juindre**) 'to put (things) together, so that they become physically united or continuous; to fasten, attach, connect, unite; also, to connect by means of sth intervening or attached to each' 1297 NED, 1300 MED).

10.2. Давньофранцузькі (нормандські) запозичення: *caretier* 1192, *careter* 1193, *careter* 1200, 1225, *Caretar* 1207, *carter* 1209, *careter* 1210, *Chareter* 1222, 1243, 1275, *Charetier* 1224, *Karter* 1225, 1279, 1332, *Cartere* 1226, 1311, 1327, 1332, 1346, 1364-5, *Caretter* 1229, *Carter* 1240, 1243, 1279, 1387, 1448, *Karreter* 1256, *Chereter* 1258, *Charetter* 1275, *Charter* 1275, 1281, 1301, 1332, *Charettier* 1275, *Cartar* 1296, *Kertere* 1296, *Careter* 1301, *Cartare* 1301-2, *Kartare* 1332, *Karter* 1425-6 (**cartēr** [partly AF **careter** & CF **charretier**, partly from ME **cart**] 'a maker or mender of carts, a cartwright 1408 MED).

10.3. Запозичення з подвійною (латинською / давньофранцузькою) етимологією: *Supere* 1176, 1181-2, 1200, *Copere* 1181-2, *Couper* 1276, 1391, *Supare* 1280, *Coupere* 1296, *cupere* 1332, *coupere* 1376, *Cowper* 1377, *couper* 1408, 1457, *cowperr* 1432, *cowpar* 1449 (**cōuper(e)** [ML **cūpārius**] 'one whose occupation is the making and repairing of casks, tubs, etc.; a cooper' 1425 MED; 'a craftsman who makes and repairs wooden vessels formed of staves and hoops, as casks, buckets, tubs' 1415 NED, *cōupe* [L *cūpa*] 'a large wicker basket, pannier, dosser' 1250 MED, 'a tub or cask' 1425 MED); *Organer* 1303, 1310, 1332, 1374, *Organor* 1442 (*organer* [L *organārius*, OF *orgenere*, *organeor*] 'an organ-maker' 1413 NED, 'an organ builder' 1475 MED, **organ(e)** 'a musical instrument, kind of stringed or wind instrument' 1325 MED [OF **orgene, organ(e, orguine, organe)**, (OE **organ(e)**, from L **organum**) MED, пор. *organum* [L] 1342 MED); *paternotrer* 1278, 1305, 1311, *paternosterer* 1303, 1374, *Paternotrer* 1280, 1295, 1350 (**pāter-notrer** (OF *paternostrier*) 'one who makes rosaries' MED, 'a maker of paternosters or rosaries' 1277-8 NED, **pāter-noster** [ML & OF 'a rosary' 1275 MED, 'a special bead in rosary; also applied to the whole rosary' 1250 NED).

11. Умотивовані запозичення – агентивно-професійні назви, що виконують виключно функцію ідентифікації

11.1. Давньофранцузькі умотивовані запозичення: *Botuner* 1265, *Botaner* 1275, *Botoner* 1274, 1282, *Botener* 1303, 1364, *Botunner* 1305, *Botonier* 1305, *Botiner* 1317, *Botonner* 1332 (**bōtōuner** [OF **boutonier**, **boutoneure**] ‘a maker or seller of buttons’ MED; *button* sb. (boton, botton, button) [OF boton (mod. F bouton): – late L bottōn-em] 1320 NED; cf. comb.: -maker 1613 NED, -seller 1687 NED); *Cagere* 1300, *Cager* 1319, 1444 (**cāġer** [OF **cagier**] ‘?a maker of cages’ MED; **cāġe** [OF] ‘a cage for birds or animals; a coop for domesticated fowls’ 1200 MED); *Corbeiller* 1185, *Corbiller* 1225, *corbeller* 1460 (*corbeller* [OF] ‘basket maker’ MED; OFr *corbeillier* ‘basket-maker’ DBS, *corbeil*, *corbeille* [ad. F. *corbeille* ‘basket’ – L *corbicula*, dim. of *corb-is* ‘basket’] ‘1. Fortif. A basket filled with earth and placed on a parapet to protect and conceal the defending soldiers’ 1706 NED; *Hanaper* 1279, 1332, *Haneper* 1319, *Hanyper* 1327, *Henepere* 1327, *Henyper* 1327, *Heniper* 1327, *Hamper* 1348-9 (**hanaper** [OF **hanepier** & **hanap**, **henap**] ‘a maker or seller of hanaps or goblets’ MED).

11.2. Умотивовані запозичення з подвійною (латинською / давньофранцузькою) етимологією: *Organiste* 1241 (*organist* [from organ sb. + -ist, after med. L *organista*, or F *organiste*] ‘a maker of organs; an organ-builder’ 1594 NED).

В оформленні таблиці використано такі умовні скорочення: функція номінативної одиниці – Ф (функція класифікації – Кл, функція ідентифікації – Ід); узус – Уз (усталений – У, неусталений – Н/у, обмежено-усталений – О); етимологія твірної основи – Е (англійські питомі – АП, давньофранцузькі – Фр, центрально-французькі – Фр(ц.), нормандські – Н, латинські – Л, скандинавські – Ск, нижньонімецькі – Нн.); гібридні похідні – ГП, запозичення-асимілятиви – ЗА, умотивовані запозичення – УЗ.

Таблиця 1. Етимологічний склад і функційна диференціація назв ремісників, зайнятих виготовленням дерев'яних виробів, у середньоанглійській мові

Е/Уз/Ф	АП	ГП	ЗА	УЗ	Усього	Частка
Кл& Ід У	15	16	3	7	41	25
Ід Н/у	51	52	1	5	109	67
Кл О	7	4	–	1	12	8
Разом	73	72	4	13	162	100
Частка	45	44	3	8	100	–

Таблиця 2. Функційна диференціація та етимологічний склад твірних основ гібридизмів – назв ремісників, зайнятих виготовленням дерев'яних виробів, у середньоанглійській мові

Е/Уз/Ф	ГП						Усього	Частка (%)
	Романські				Германські			
	Л	Л/Фр	Фр(ц.)	Н	Ск.	Нн		
Кл& Ід У	4	3	–	2	6	1	16	22
Ід Н/у	11	7	17	3	9	5	52	72
Кл О	–	2	1	–	1	–	4	6
Усього	50				22		72	100
Частка (%)	69				31		100	–

Таблиця 3. Функційна диференціація та етимологічний склад запозичень – назв ремісників, зайнятих виготовленням дерев'яних виробів, у середньоанглійській мові

Е/Уз/Ф	ЗА			УЗ			Разом	Частка (%)
	Л	Л/Ф	Н	Л/Ф	Ф (ц)	Н		
Кл& Ід У	1	1	1	3	3	1	10	59
Ід Н/у	–	–	1	1	4	–	6	35
Кл О	–	–	–	–	1	–	1	6
Разом	4			13			17	100
Частка (%)	24			76			100	–

Одним із найважчих для дослідження питань історії запозичених слів у будь-якій мові є точність датування їх появи в цій мові, фіксація запозичень у пам'ятках писемності може не збігатися з датою появи цих слів у живому мовленні, що зумовлено жанровим різновидом і тематикою документа, які визначають вибір лексем (так, підрахунок французьких запозичень в англійській мові, здійснений О. Єсперсеном [20], викликав скептицизм у філологів, адже виявилось, що за даними Оксфордського словника максимальна кількість появи слів французького походження, зафіксованих у пам'ятках, припадає на XIV ст. – період, коли французька мова вже не була в Англії державною). Окрім того, найцікавішою проблемою є не сам факт появи запозиченого слова, а процес його укорінення в лексиці англійської мови.

Отже, поряд із власне лінгвістичним складником вивчення процесу запозичення в синхронії та діахронії, не менш важливими є його *хронологізація і точне датування*. Найпоширенішим є поділ історії англійської мови на давньоанглійську (449 р. – 1066 р.), середньоанглійську (1066 р. – 1475 р.) та новоанглійську (1476 р. – до нашого часу) [21]; у вжитку є також система Г. Світа [22], за якою замість різких меж визначено перехідні періоди: Early Old English (700 – 900), Late Old English (900 – 1100), Transition Old English (1100 – 1200), Early Middle English (1200 – 1300), Later Middle English (1300 – 1400), Transition Middle English (1400 – 1500), Early Modern English (1500 – 1650), Later Modern English (1650 – ...). Хронологічну стратифікацію функційних різновидів етимологічних груп фактичного матеріалу подаємо окремо за кожним століттям середньоанглійського періоду. Після опрацювання джерельної бази дослідження з метою вивчення історії появи в англійській мові власномовної та входження запозиченої лексики подаємо агентивно-професійні назви із застосуванням системно-функційного прийому *хронологічної фіксації фактичного матеріалу*: 1. перша, за хронологією, письмова фіксація лексико-семантичного варіанта слова, вжитого як апелятив; 2. усі фіксації лексико-семантичного варіанта слова як назви прізвищового типу у складі антропонімних формул із подальшим їх групуванням: а) за фонографічними варіантами; б) у хронологічній послідовності вживання. Здійснюємо обрахунки кількості слів за століттями із занесенням даних до таблиць та обрахунки абсолютних і відносних показників: 1) лексику, вживану як *nomina personalia* та *nomina impersonalia*, з метою вивчення динаміки появи лексики в середньоанглійській мові та уточнення хронологічних даних на основі їх зіставного аналізу, подаємо за двома хронологічними рядами і підраховуємо кількість слів, уперше письмово зафіксованих в межах століть середньоанглійського періоду: а) хронологічний ряд перших фіксацій усіх слів розглядуваної етимологічної групи (підгрупи) як апелятивів (*nomina impersonalia*); б) хронологічний ряд перших письмових фіксацій слів як *nomina personalia* (зокрема, назв прізвищового типу у складі антропонімних формул); в) об'єднання даних двох

хронологічних рядів в один після відбору першої дати появи слова в писемних пам'ятках; 2) лексику, вживану виключно як *nomina personalia* (зокрема, назв прізвищевих типу у складі антропонімних формул), подаємо за одним хронологічним рядом; 3) лексику, вживану виключно як *nomina impersonalia* (апелятиви), подаємо за одним хронологічним рядом. На підставі отриманих абсолютних та відносних числових даних стосовно хронологічних рядів усіх етимологічних груп (підгруп) трьох функційних різновидів робимо висновки щодо динаміки наповнення трьох складових (*питомої, гібридної і запозиченої*) досліджуваної лексико-семантичної групи в середньоанглійській мові.

Висновки. У межах дослідження було розкрито його предмет – взаємозв'язок сучасних технологій у методиці навчання професійної лексики і розвитку внутрішньої мотивації студентів. Ефективним виявилось одночасне використання переваг традиційних підходів як стабільної базової основи та інноваційних підходів як високотехнологічних можливостей. Запропонована методика навчання професійної лексики на засадах принципів історизму з використанням методів комплексного лінгвістичного аналізу, яка поєднує інтерактивні засоби, цифрові платформи та ситуативні завдання, довела свою дієвість під час апробації у навчальному процесі. Використання цифрових технологій робить процес навчання цікавим та ефективним. Результати апробації засвідчили зростання зацікавленості студентів у професійному володінні англійською мовою.

Подальші дослідження передбачають розробку проблеми застосування інноваційних технологій у навчанні іноземної лексики у контексті сучасних освітніх концепцій, спрямованих на створення комфортних умов навчання, за яких кожен студент відчує свою успішність та інтелектуальну спроможність, оцінить власний рівень сформованості лексичної компетентності та внутрішньої мотивації до вивчення професійної англійської мови.

Список використаних джерел

1. Дроздова В. В., Рудніцька К. В., Росквас І. А. Інноваційні технології викладання іноземних мов в умовах зростаючого впливу технологій штучного інтелекту на освітні процеси. Академічні візії. Вип. 26, 2023. DOI:<http://dx.doi.org/10.5281/zenodo.102574897>.
2. Когут Т. Роль особистості викладача у вивченні іноземних мов. Мова і міжкультурна комунікація: теорія та практика: зб. матеріалів IV Всеукр. наук.-практ. конф. (м. Полтава, 22 березня 2023 р.). Полтава: ПДАУ, 2023. С. 270-273.
3. Жила Г. В. Цифрові технології і викладання іноземних мов. Стратегічні напрямки розвитку науки: фактори впливу та взаємодії: матеріали міжнародної наукової конференції (м. Суми, 22 травня 2020 р.). Суми, 2020. С. 52-53.
4. URL:http://repository.hneu.edu.ua/bitstream/123456789/23277/1/Стаття_Жила_Г.В._Конференція_22.05.2020_128-495-РВ-сторінки-1-7%2C50-54-сторінки-1-7%2C11-12.pdf (дата звернення: 06.04.2025).
5. Олейнікова Г. Особливості викладання іноземної мови у форматі змішаного навчання. Науковий вісник Ізмаїльського державного гуманітарного університету. 2022. No 58. С. 109–119. URL:<http://visnyk.idgu.edu.ua/index.php/nv/article/view/569> (дата звернення: 14.04.2025).
6. Козубай І. Комплексний аналіз впливу штучного інтелекту на викладання та вивчення іноземних мов. Актуальні питання гуманітарних наук. 2023.

- №1(63). С. 210–214. DOI: <https://doi.org/10.24919/2308-4863/63-1-32> (дата звернення: 14.04.2025).
7. Нежива О. Сучасні цифрові інструменти для викладання іноземної мови. Іноземна мова у професійній підготовці спеціалістів: проблеми та стратегії: збірник тез доповідей VI Міжнародної науково-практичної інтернет-конференції. Кропивницький: РВВ ЦДПУ ім. В. Винниченка, 2022. С. 159–161. URL: https://cusu.edu.ua/images/conferences/2022/BOOK_OF_ABSTRACTS_2022.pdf#page=159 (дата звернення: 06.04.2025).
 8. Хорошайло О. С., Кочергіна С. С. Використання штучного інтелекту для підвищення якості викладання іноземних мов у вищому закладі освіти. Науковий часопис НПУ імені М.П. Драгоманова. 2023. № 93. С. 123-127. URL: <http://enpuir.npu.edu.ua/handle/123456789/42532> (дата звернення: 06.04.2025).
 9. Дроздова В. В., Рудницька К. В. Структура професійної іншомовної компетентності майбутнього фахівця. Науковий вісник Ужгородського університету. 2021. №2 (49). С. 51-57. DOI: <https://doi.org/10.24144/2524-0609.2021.49.51-56> (дата звернення: 14.04.2025).
 10. Добровольська, О. Я., Опачко, М. В., & Гуштан, Т. В. (2025). Інноваційні технології навчання активної професійної лексики англійської мови майбутніх менеджерів готельно-ресторанного бізнесу. Педагогічна Академія: наукові записки, (17). <https://doi.org/10.5281/zenodo.15301722>
 11. Добровольська О.Я. Системно-функційна реконструкція розвитку лексико-семантичної системи англійської мови: теорія і практика. Навч.-метод. посібник. Ужгород: Гражда, 2020. 248 с.
 12. Добровольська О.Я. Комплексний аналіз синонімічного ряду назв митців у середньоанглійській мові в аспекті іншомовної компоненти мистецької освіти. Ердєлівські читання: зб. матеріалів Тридцятої міжнар. наук-практ. конф., м. Ужгород, 27–29 трав. 2025 р. Ужгород: Закарпатська академія мистецтв, 2025. С. 46–48.
 13. Бунятова І.Р. Еволюція гіпотаксису в германських мовах (IV–XII ст.). Київ, 2003. 328 с.
 14. Задорожний Б.М. Що таке розвиток і вдосконалення мови/ Іноземна філологія. Львів, 1996. Вип. 109. С. 3–8.
 15. Зацний Ю.А. Розвиток словникового складу англійської мови в 80-і – 90-і роки ХХ століття: дис. ... докт. філол. наук. Київ, 1999. 409 с.
 16. Семчинський С.В. Загальне мовознавство. Київ, 1988. 328 с.
 17. Добровольська О.Я. Реконструкція розвитку лексико-семантичної системи середньоанглійської мови (на матеріалі агентивно-професійної лексики XI–XV століть): автореф. дис. ... докт. філол. наук. Київ: Знання, 2018. 42 с.
 18. Middle English Dictionary. Ed. Robert E. Lewis, et al. Ann Arbor: University of Michigan Press, 1952-2001. Online edition in Middle English Compendium. Ed. Frances McSparran, et al. Ann Arbor: University of Michigan Library, 2000-2018. <https://quod.lib.umich.edu/m/middle-english-dictionary/dictionary> (дата звернення: 28.01.2026).
 19. The Oxford English Dictionary. John Simpson and Edmund Weiner (Ed). 2nd ed., 20 vol. Oxford, Great Britain, 1989.
 20. Reaney, Percy Hide. A Dictionary of British Surnames. London, Great Britain: Routledge and Kegan Paul, 1966.
 21. Jespersen O. Language. Its nature, development and origin. London, 1949. 448 p.

22. Костюченко Ю.П. Історія англійської мови. Київ, 1963. 426 с.

23. Sweet H. A New English grammar, logical and historical: In two parts. Oxford, 1892. 499 p.; Oxford, 1898. 137 p.

Умовні позначки мов і діалектів

англ. – англійська мова, д-фр. – давньофранцузька мова, кельт. – кельтська мова, лат. – латинська (класична і середньовічна) мова, ннім. – нижньонімецька мова,

норм. – нормандська мова, сканд. – скандинавська мова, фр. – французька мова,

фр(ц.) – центральна (континентальна) французька мова, А – діалект англів (нортумбрійський), AF – англо-французька мова, AL – англо-латинська мова, AN – англо-нормандська мова, CF – центральна (континентальна) французька мова, Dan. – датська мова, Du. – нідерландська мова, F – французька мова, G – німецька мова, Gmc. – германська мова, Ir. – ірландська мова, It. – італійська мова, L – латинська (класична і середньовічна) мова, LOE – пізньодавньоанглійська мова, MDu. – середньонідерландська мова, ME – середньоанглійська мова, MHG – середньовірнанімецька мова, ML (MedL) – середньовічна латина, MLG – середньоніжньонімецька мова, MnF – сучасна французька мова, NF – північнофранцузька мова, NMidland – північно-центральний діалект, Norw. – норвежська мова, ODan. – давньодатська мова, OE – давньоанглійська мова, OF – давньофранцузька мова, OFris. – давньофризька мова, OI – давньоісландська мова, ON – давньонорвезька мова,

ONF – давньопівнічнофранцузька мова, Swed. – шведська мова, Teut. – тевтонська мова.